

GHID DESTINAT INFORMĂRII SUPERVIZORILOR AIA / APSA

Introducere, pag.3

ARII DE IMPORTANTA AVIFAUNISTICA și ARII DE PROTECȚEI SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ - situri NATURA 2000, pag.4

Definiții și prezentare generală, pag.4

Criterii folosite pentru identificarea AIA , pag.5

Situația generală a APSA în România, pag.6

Legislație relevantă, pag.6

Managementul Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică, pag.7

SUPERVIZORUL ARIEI DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ, pag.9

Rolul supervisorului, pag.9

Competențe și instrumente necesare unui supervisor, pag.10

MONITORIZAREA ARIILOR DE IMPORTANTA AVIFAUNISTICA și A ARIILOR DE PROTECȚEI SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ, pag.11

Monitorizarea speciilor criteriu - metode de monitorizare a păsărilor, pag.11

Monitorizarea factorilor cu potențial efect negativ asupra populațiilor speciilor criteriu, pag.17

ANEXE, pag.17

Anexa 1 - pag.17

Anexa 2 - pag.21

Biodiversitatea - diversitatea lumii vii și a ecosistemelor - reprezintă bogăția lumii naturale. Viețile noastre depind literalmente de ea - fără o multitudine de organisme funcționând la unison nu am avea nici oxigen pentru a respira, nici apă curată de băut, nici sol fertil pentru a ne cultiva recoltele. Dar pentru noi biodiversitatea are valoare nu numai utilitară. Complexitatea uimitoare și frumusețea naturii, rezultatul a milioane de ani de evoluție, sunt recunoscute și celebrate de societatea umană, iar cunoașterea și înțelegerea naturii satisface profunde nevoi estetice și intelectuale ale omului.

Păsările sunt indicatori valoroși ai biodiversității. Deși rămân multe lacune, știm mai multe despre păsări decât despre orice alt grup comparabil de organisme. Ele sunt ușor de observat, fiind relativ mari și evidente; cele mai multe sunt active ziua, pot fi ușor de identificat pe teren, de la distanță, și, deși sunt extrem de diverse, numărul de specii dintr-o anumită regiune este „administrabil”, interesul pentru ele fiind destul de mare, iar cantitatea de informații impresionantă. Deoarece sunt atât de bine cunoscute și se găsesc aproape peste tot în lume, păsările pot oferi o imagine a modului în care biodiversitatea este distribuită în întreaga lume și pot servi ca barometre utile pentru schimbările de mediu.

Păsările suferă din cauza activităților umane. Din cele peste 10000 de specii de păsări identificate 1226 sunt amenințate cu dispariția, fiind încadrate în trei categorii (amenințate grav, amenințate sau vulnerabile). Starea precară a unui număr atât de mare de specii are numeroase și variate cauze, cele mai multe imputabile omului. Agricultură, exploatarea forestieră și speciile invazive sunt printre cele mai severe, dar să nu uităm de vânătoare, construcții comerciale sau rezidențiale, rețele de transport, incendii, producerea de energie, schimbări climatice, poluare, deranj direct, pescuit comercial și piscicultură. Aceste cauze au efecte variate, cele care influențează cel mai mult păsările fiind degradarea, fragmentarea și distrugerea habitatelor.

De aceea o metodă eficientă pentru protecția celor mai multe dintre speciile de păsări vulnerabile este menținerea habitatelor, prin identificarea și conservarea zonelor valoroase, la nivel global - Ariile de Importanță Avifaunistică (AIA). În același timp, este foarte important să avem informații actualizate privind populațiile de păsări și activitățile umane din aceste zone.

Acest lucru nu este posibil fără sprijinul larg al oamenilor care nu sunt indiferenți față de soarta naturii. Lor le pasa dacă le vom lăsa descendenților „gălăgia” matinală a păsărilor sau nesfârșite conglomerate de clădiri, drumuri interminabile, cariere, parcuri eoliene, gropi de gunoi, toate învăluite în fum și praf. Doar cu ajutorul unor astfel de oameni putem obține la timp și cu regularitate informații privind starea AIA, pentru a putea preveni eventualele amenințări la adresa lor. Această publicație le este destinată, putând găsi în ea informații privind criteriile pe baza cărora au fost identificate AIA, ce activități pot fi considerate amenințări la adresa lor, dacă și cum pot fi acestea înlăturate, pentru ca aceste zone să rămână în continuare importante pentru păsări, contribuind la menținerea unui statut de

conservare favorabil al acestora.

Protecția efectivă a Ariilor de Importanță Avifaunistică este imposibilă fără ajutorul autorităților și al comunităților locale, al celor care dețin drepturile asupra folosirii terenurilor. Deseori acțiunile de conservare a mediului implică sau chiar afectează comunitățile locale, iar realizarea unui înțelegeri și a unui suport mutual în efortul de conservare al ariei are efecte pozitive și de durată. Comunitățile locale sunt beneficiarul final al procesului de dezvoltare durabilă a AIA, deși aceasta poate fi în conflict cu beneficiile de moment ale dezvoltării economice a unor sectoare.

Interes și scop declarat pentru protecția Ariilor de Importanță Avifaunistică au și organizațiile **neguvernamentale** pentru protecția naturii. Organizații pentru protecția păsărilor există în numeroase țări din lume. Majoritatea sunt asociații **nonprofit** ale iubitorilor de păsări și de natură în general. În România există două organizații neguvernamentale, care au ca principal scop protecția păsărilor sălbatice, Societatea Ornitologică Română (SOR) și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus”, care au identificat cele 130 de Arie de Importanță Avifaunistică din România.

Societatea Ornitologică Română a fost înființată în 1990 din dorința ornitologilor români de a da o formă organizată acțiunilor de cercetare și de conservare a păsărilor și habitatelor lor. A devenit, astfel, prima organizație nonguvernamentală din România dedicată conservării biodiversității. SOR reunește ornitologi și iubitori ai naturii, amatori sau profesioniști interesați de cercetarea și protecția păsărilor și a habitatelor lor.

Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” este o organizație neguvernamentală, non-profit cu activități de educație, cercetare și consultare realizate cu scopul de a face România un loc mai bun pentru păsări, animale sălbatice și oameni. În 1991 un grup de tineri și entuziaști “birdwatcheri” au fondat Grupul Milvus care curând după constituire s-a alăturat Societății Ornitologice Române, devenind sucursala din Tîrgu Mureș a acesteia. Din 2001 a devenit o organizație independentă, care și-a continuat însă colaborarea cu SOR, în proiecte dedicate studiului și protecției păsărilor sălbatice din România.

ARII DE IMPORTANȚĂ AVIFAUNISTICĂ ȘI ARII DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ

Definiții și prezentare generală

Prezentul capitol are ca scop clarificarea unor concepte vehiculate de legislația de mediu și de organizațiile neguvernamentale care au ca scop studiul și protecția păsărilor.

În România protecția naturii are drept concept central noțiunea de arie protejată. În linii mari aceste zone au ca scop conservarea unor valori naturale, iar în acest scop se instituie un nivel de protecție variabil în funcție de toleranța obiectivelor care se urmărește a fi protejate. Conform legislației de profil (OUG 57/2007) o arie naturală protejată este o “zonă terestră,

acvatică și/sau subterană în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare”. Ariile protejate pot fi de interes local sau județean, național (rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale), internațional (situri naturale ale patrimoniului natural universal, geo-parcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei) sau comunitar (situri NATURA 2000: situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică). În acest ghid ne vom ocupa cu precădere de clarificarea conceptelor de „Arie de Protecție Specială Avifaunistică”, „Arie de Importanță Avifaunistică” și a interrelațiilor dintre ele.

Prin aderarea României la Uniunea Europeană țara noastră a transpus în legislația națională și legislația de profil referitoare la protecția mediului reprezentată cerințele comunitare cuprinse în două acte legislative europene cunoscute ca Directiva Păsări (79/409/CEE) și Directiva Habitate (92/43/CEE). Aceste directive prevăd crearea unei rețele de protecție ecologică europeană numită rețeaua NATURA 2000 formată din două tipuri de zone protejate: Arii Speciale de Conservare (conform Directivei Habitate) și Arii de Protecție Specială Avifaunistică (conform Directivei Păsări). Aceste zone sunt desemnate în funcție de prezența unor habitate sau specii de plante și sau animale importante la nivelul Uniunii Europene (prioritare). Habitatele și speciile prioritare sunt listate în anexele celor două directive europene și în anexele O.U.G 57/2007, la nivel național.

Cum acest ghid este destinat Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică ne vom ocupa acumă prioritar de acestea. Acestea sunt desemnate pentru speciile de păsări sălbatice și au drept scop conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice vitale pentru acestea. Uniunea Europeană nu a furnizat nici o metodologie de desemnare a acestor zone, stabilirea acesteia rămânând la latitudinea statului membru. Totuși pentru verificarea desemnării acestor arii Comisia Europeană a folosit lista ariilor de importanță avifaunistică. Programul Arii de Importanță Avifaunistică a fost lansat de Birdlife International și are drept scop identificarea zonelor importante pentru păsări la nivel mondial pe baza unor criterii științifice, calitative și cantitative. În România programul a fost implementat de Societatea Ornitologică Română (Birdlife România) și de Asociația „Grupul Milvus”, iar ca rezultat au fost identificate 130 de Arii de Importanță Avifaunistică a căror documentație a fost verificată și avizată de Birdlife Internațional. În acest context au fost propuse spre desemnare Ministerului Mediului ca Arii de Protecție Specială Avifaunistică tocmai Ariile de Importanță Avifaunistică deoarece lista acestora este folosită oficial de Comisia Europeană pentru verificarea APSA desemnate de statele membre.

Criterii folosite pentru identificarea Ariilor de Importanță Avifaunistică

În România au fost folosite pentru identificarea Ariilor de Importanță Avifaunistică criteriile de tip C, care sunt aplicabile la nivelul Uniunii Europene. Acestea sunt în număr de șapte, iar în România sau folosit următoarele:

- C1 Specii periclitare la nivel global: Situl găzduiește cu regularitate un număr semnificativ de specii amenințate sau alte specii a căror conservare este de interes global.

C2 Concentrații de specii amenințate la nivelul Uniunii Europene: Situl găzduiește cu regularitate cel puțin 1% din populația unei specii migratoare aparținând unei căi de migrație sau din populația existentă la nivelul Uniunii Europene a unei specii amenințate la nivelul UE (inclusă în Anexa I și la care se face referire în Articolul 4.1. ale Directivei Păsări a Consiliului Europei).

C3 Specii migratoare ne-amenințate la nivelul Uniunii Europene: Situl găzduiește cu regularitate cel puțin 1% din populația unei specii migratoare aparținând unei căi de migrație, care nu este considerată amenințată la nivelul Uniunii Europene (la care se face referire în Articolul 4.2. și care nu se regăsește în Anexa I a Directivei Păsări a Consiliului Europei).

C4 Concentrări mari: Situl găzduiește cu regularitate cel puțin 20 000 de păsări de apă migratoare și/sau 10 000 de perechi de păsări marine migratoare, aparținând uneia sau mai multor specii.

C5 Concentrări mari – zone înguste de pasaj: Situl prezintă un efect „de pâlnie” (sau „zonă îngustă de pasaj”), pe unde cel puțin 5000 de berze (*Ciconiidae*) și/sau cel puțin 3000 de păsări răpitoare (*Accipitriformes* și *Falconiformes*) și/sau cel puțin 3000 de cocori (*Gruidae*) trec cu regularitate în timpul migrației de primăvară sau de toamnă.

C6 Specii amenințate la nivelul Uniunii Europene: Situl este unul dintre cele mai importante 5 (cinci) în euro-regiunea (regiune NUTS, nivel 1) în discuție, pentru o specie sau subspecie considerată amenințată în Uniunea Europeană (inclusă în Anexa I a Directivei Păsări a Consiliului Europei). În România au fost utilizate „cele mai importante 10 (zece) situri/țară (cel mai înalt nivel NUTS)” pentru speciile în cazul cărora a fost utilizat acest criteriu. Aceeași metodă a fost aplicată pentru selecția AIA și în alte țări (ex. Polonia, Ungaria).

Situația generală a Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică în România

La sfârșitul lunii octombrie 2007 Guvernul României a adoptat Hotărârea de Guvern nr. 1284/2007 prin care desemnează 108 Arii de Protecție Specială Avifaunistică pentru conservarea speciilor de păsări sălbatice. Din cele 130 de Arii de Importanță Avifaunistică propuse care acoperă o suprafață de 4,157,500 ha care au fost propuse spre desemnare au fost oficial declarate 108 ca Arii de Protecție Specială Avifaunistică acoperind o suprafață de 2,870,500 ha reprezentând aproximativ 70% din totalul suprafeței propuse.

În momentul publicării acestui ghid (ianuarie 2011) lista APSA din România este în proces de revizuire, ca urmare a procedurii de infringement declanșată de către Comisia Europeană împotriva României datorită desemnării inadecvate a siturilor Natura 2000.

Legislație relevantă

Directiva Consiliului Europei 79/409 EEC privind conservarea păsărilor sălbatice adoptată la 2 aprilie 1979

Directiva Consiliului Europei 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice adoptată în 21 mai 1992.

Ordonanța de Urgență nr. 57 din 20 iunie 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

Hotărârea nr. 1284 din 24/10/2007 Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 739 din 31/10/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

Dar numai desemnarea anumitor zone importante pentru păsări ca AIA sau fie chiar stabilirea unui statut legal de protecție pentru acestea (prin desemnarea lor ca APSA) nu sunt suficiente. Este necesară acum protejarea lor împotriva distrugerii, a pierderii calităților lor (speciile calitative și a caracteristicile de habitat care favorizează menținerea acestor specii). Desemnarea acestor zone ca arii protejate reprezintă recunoașterea oficială a importanței lor, ceea ce face ca aceste situri să fie subiectul unor măsuri speciale de conservare și, în același timp, permite accesarea unor fonduri speciale, dedicate managementului ariilor protejate.

Conform legislației în vigoare, responsabilitatea asigurării integrității acestor arii protejate revine autorității de mediu centrale (Ministerul Mediului). În momentul de față autoritatea centrală de mediu atribuie în administrare sau în custodie APSA, conform unei metodologii aprobate (Ordinul Nr. 1948 din 17.11.2010). Administratorii, respectiv custozii siturilor Natura 2000 vor avea ulterior responsabilitatea unui management adecvat al acestora.

MANAGEMENTUL ARIILOR DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ

O dată ce o arie a fost identificată și desemnată ca sit Natura 2000, sunt necesare anumite măsuri de protecție. Identificarea și implementarea acestor măsuri pot fi cofinanțate din fonduri UE, așa cum este stipulat și în Directiva Habitate. Există deci posibilitatea de a cere suport financiar Comunității Europene, pentru protecția și menținerea acestor arii.

Managementul Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică (ca și în cazul Ariilor Speciale de Conservare) necesită planuri de management adecvate, specifice siturilor desemnate sau integrate în alte planuri de management și măsuri legale, administrative sau contractuale în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale și a habitatelor speciilor ca și perturbarea speciilor pentru care zonele au fost desemnate. Orice plan sau proiect indirect legat sau necesar pentru gestiunea sitului dar susceptibil de a-l afecta într-un mod semnificativ, va face obiectul unui studiu pentru evaluarea impactului, ținând cont de obiectivele de conservare a arii. Nu vor fi acceptate planuri sau proiecte în ariile respective care afectează aria și orice activitate în aceste zone se va face cu consultarea publicului.

Dezvoltarea planurilor de management (management planning) reprezintă o componentă de bază a majorității proiectelor de management pentru Ariile de Protecție Specială Avifaunistică. Este o propunere logică și atractivă de a avea un singur plan de management pentru ariile protejate, care detaliază ceea ce ar trebui făcut pentru managementul și conservarea ariei și a resurselor sale.

În managementul APSA ar trebui să se țină cont de întreaga biodiversitate a zonei și, în același timp, de factorii sociali, economici, politici, precum și de alți factori relevanți, inclusiv interesele tuturor părților interesate. Acest management poate fi cel mai bine cel mai bine stabilit, implementat și monitorizat prin elaborarea unui plan de management pentru sit.

Obiectivele planului de management trebuie să fie specifice ariei respective, să fie măsurabile și să fie fezabile. În cadrul fiecărui obiectiv există un rezultat așteptat și un set de acțiuni, reguli și metode prin care se va ajunge la acest rezultat. Pentru a putea stabili obiectivele de management este, de multe ori, util să realizăm zonarea ariei protejate.

Ideal, planurile de management ar trebui să fie comprehensibile, pertinente și pragmatice și mai ales să poată:

- să asigure un fundament și o descriere integrală a zonei,
- să identifice obiectivele de management ale zonei,
- să soluționeze conflictele și să prioritizeze diversele obiective,
- să identifice și să descrie managementul necesar atingerii obiectivelor,
- să identifice și să definească cerințele de monitoring, pentru a măsura astfel eficacitatea managementului,
- să asigure continuitatea managementului,
- să obțină resurse,
- să faciliteze comunicarea în cadrul și între situri și organizații,
- să demonstreze că managementul este eficient.

Dezvoltarea și implementarea unui astfel de management planning bazat pe obiective a înregistrat succese în țările dezvoltate, unde au fost elaborate o serie de documente detaliate care să ajute managerii ariilor protejate. Din păcate, în țara noastră încă nu s-a stabilit metodologia necesară realizării, dar mai ales a aprobării, respectiv implementării planurilor de management, momentan existând situația stranie în care zeci de planuri de management „așteptă” de ani de zile să fie evaluate. Fără existența unor planuri de management, care să fie aprobate și astfel funcționale, protejarea Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică din România este doar teoretică, aceste arii protejate neatingându-și scopul propus.

SUPERVIZORUL ARIEI DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ

În timp ce realizarea, aprobarea și implementarea planurilor de management ale Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică revin administratorilor sau custozilor acestora, responsabilitatea morală a menținerii integrității lor revine fiecăruia dintre noi și în special comunităților din zona respectivă. De aceea, existența unui observator obiectiv, care să înregistreze diferitele schimbări apărute în aria protejată, ar fi ideală.

Existența ariilor protejate desemnate special pentru speciile de păsări este recentă în România, iar numărul și suprafața lor, foarte mari. Societatea Ornitologică Română și Grupul Milvus, două organizații neguvernamentale, care au ca scop conservarea acestor zone, nu pot asigura o acoperire eficientă și totală pentru monitorizarea acestora, fără sprijinul voluntar al iubitorilor de natură. În ambele organizații există, încă de la începutul identificării AIA, o persoană care coordonează activitățile legate de monitorizarea lor și este formată o rețea de „supervizori AIA”, dar care nu este nici pe departe completă. De ce **supervizor AIA**? Ne-am gândit mult care ar fi un termen comun potrivit pentru voluntarii implicați în aceste acțiuni de monitorizare. **Supervizor** pentru că în primul rând observă și apreciază activitățile umane din zonă și impactul lor asupra populațiilor de păsări caracteristice. **Supervizor AIA**, întrucât, din punctul nostru de vedere, întreaga suprafață a AIA este esențială pentru păsările pentru care zona a fost identificată, nu doar suprafețele desemnate ca arii protejate legal - APSA.

Supervizorul este o persoană (un grup) care își asumă responsabilitatea să înregistreze/documenteze modificările care ar putea afecta integritatea ecologică a APSA monitorizate. În mod ideal supervizorul este familiar cu și locuiește în apropierea APSA și se angajează să o monitorizeze, putând să o viziteze cu o anumită frecvență (de câteva ori pe an).

Rolul supervizorului APSA

Activitatea de supervizor este o activitate voluntară, de aceea responsabilitățile pe care voluntarul și le asumă și activitățile pe care le poate desfășura depind de caracteristicile sitului și de preocupările și disponibilitatea supervizorului. Pot include monitorizarea populațiilor de păsări, evaluări ale sitului, activități de conștientizare sau de advocacy, formarea și păstrarea unor legături de colaborare cu agenții economici din zonă, autoritățile locale și cele responsabile cu managementul sitului.

În general provin dintr-o varietate de domenii de activitate. Pot fi profesori la școlile din zonă, naturaliști sau membrii ai ong-urilor locale, silvicultori, personal angajat al administrației ariilor protejate, săteni și fermieri, studenți sau chiar copii. Cu toții însă au în comun dorința de protejare a zonei și angajamentul de a lucra cu SOR și Grupul Milvus, sunt motivați să acționeze ca semnale de alarmă, pur și simplu păsându-le de zona în care trăiesc.

Supervizorul urmărește îndeaproape și informează coordonatorul în legătură cu activitățile umane din zonă, având rolul de supraveghetor și ca prim observator al unor eventuale

amenințări la adresa integrității sitului sau la adresa uneia sau mai multora dintre speciile calitative. Pe lângă aceasta, prin legătura lor cu factorii de decizie din zonă (managerii arilor protejate, autorități locale) pot avea un rol deosebit de important în îmbunătățirea elaborării și implementării politicilor și în managementul sitului.

Competențe și instrumente necesare unui supervisor

În mod ideal supervisorul **cunoaște bine speciile de păsări** caracteristice zonei, dar pentru început dorința de a învăța mai multe despre natură și de a proteja zona pot fi suficiente.

Alte două condiții pentru un potențial supervisor sunt **angajamentul și timpul** pentru vizitarea zonei de câteva ori pe an, pentru cunoașterea caracteristicilor acesteia și pentru trimiterea unui raport anual către coordonatorii proiectului.

Pentru a observa păsările ai nevoie dorință, răbdare, binoclu, determinant și un jurnal de teren. **Răbdarea** este o calitate indispensabilă pentru a avea succes în observarea păsărilor. Majoritatea păsărilor sunt active și pot fi observate cu ușurință dimineața, când se hrănesc, își hrănesc puii sau își marchează teritoriul prin cântec. Dar nu toate speciile se manifestă atât de evident, iar pentru observarea celor mai precaute este necesară foarte multă răbdare.

În majoritatea cazurilor, pentru a observa păsările este necesar un **binoclu**. Printre cele mai versatile sunt cele cu mărime de 8x sau 10x, care pot fi folosite atât în pădure, cât și pe terenuri deschise.

Determinatorul de păsări este un instrument util atât observatorilor experimentați, cât și celor începători. Chiar și ornitologii profesioniști pot uneori să nu identifice imediat o pasăre observată și apelează la ajutorul unui determinant ilustrat care de obicei conține desene color care evidențiază caracterele distinctive ale speciei, precum și o scurtă descriere a acestora, a preferințelor de habitat, a distribuției și o transcriere a cântecului speciei. Vă putem recomanda câteva determinatoare pe care le considerăm utile: *Collins Bird Guide: The Most Complete Guide to the Birds of Britain and Europe* și singurul determinant tradus în limba română - *Păsările din România și Europa - determinant ilustrat*. Alături de traducerea acestuia SOR a mai realizat și un ghid - *Păsări comune din România*, pe care de asemenea îl recomandăm începătorilor.

Jurnalul de teren reprezintă un carnet de dimensiuni potrivite în care supervisorul își va nota detaliile observațiilor sale: data observației, condițiile atmosferice din ziua observației, locul în care păsările au fost observate, speciile observate și numărul lor (dacă observatorul nu identifică specia pe loc este indicat să își noteze caracteristicile observate și eventual să realizeze o fotografie pentru o identificare ulterioară, eventual cu ajutorul unui observator mai experimentat), iar dacă este posibil, trebuie notată și vârsta (adult, juvenil, pui) păsărilor observate. Toate aceste informații sunt extrem de utile și sunt cele ce trebuie trimise coordonatorilor.

Și, nu în ultimul rând, supervisorul ar trebui să dețină **informații** cât mai complete despre zona monitorizată - suprafață, limite, căi de acces, caracteristici fizice, păsări caracteristice, statut legal de protecție, administrator/custode, activități economice, proiecte de conservare, plan de management existent, regulament de funcționare etc.

MONITORIZAREA ARIILOR DE IMPORTANȚA AVIFAUNISTICĂ ȘI A ARIILOR DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ

AIA/APSA sunt teritorii dinamice, în care atât mediul natural, cât și activitățile umane diferă de la un moment la altul. De aceea ele trebuie monitorizate pentru a determina starea populațiilor de păsări pentru care au fost desemnate și cât de tare afectează factorul uman aceste zone critice pentru păsări. În acest context monitorizare înseamnă măsurarea periodică a unor indicatori cheie care reflectă starea de conservare a zonei.

Sunt două categorii de date care considerăm că este necesar să fie colectate periodic pentru o monitorizare eficientă a AIA/APSA:

1. Monitorizarea populațiilor speciilor criteriu pentru care zona a fost desemnată (pot fi găsite în fișa AIA, respectiv formularul standard pentru APSA)
2. Monitorizarea factorilor cu potențial efect negativ asupra populațiilor speciilor criteriu

MONITORIZAREA SPECIILOR CRITERIU

Alegerea metodei

Selectarea metodei este dependentă de mai mulți factori, care trebuie luați în considerare înaintea începerii muncii pe teren:

1. *Specia vizată*. Nu putem aplica aceeași metodă pentru o pasăre cântătoare, o răpitoare sau o specie colonială.
2. *Calitatea datelor*, ce dorim să obținem. Dacă avem nevoie de date aproximative, atunci putem alege o metodă mai simplă. Cu cât avem nevoie de date mai punctuale, cu atât trebuie să creștem complexitatea metodelor și/sau efortul (timp, resurse financiare și umane) alocat.
3. *Recensământ sau monitorizare*. De multe ori auzim că mai ales termenul „monitorizare” este folosit greșit. Trebuie deci să clarificăm semnificația termenilor „recensământ” și „monitorizare”, ca să înțelegem diferența dintre ele. Recensământul are ca scop determinarea exactă sau estimarea mărimii populației unei specii (sau grup de specii). Monitorizarea are ca scop urmărirea schimbărilor în mărimea populației respective. Astfel recensământul este o activitate de relativ scurtă durată, cu aplicarea metodei o singură dată. Monitorizarea este o activitate de lungă durată, care implică repetarea observațiilor. În cele mai multe cazuri este foarte greu sau chiar imposibil să determinăm cu exactitate numărul exemplarelor dintr-o populație. De aceea de obicei încercăm să obținem o estimare a acesteia. Estimarea

Însă trebuie să fie cât mai aproape de realitate, ceea ce implică utilizarea unor metode de recensământ destul de complicate. În cazul monitorizării metodele pot fi mult mai simple, dacă sunt bine gândite. Metodele folosite pentru recensământ pot fi utilizate ulterior și pentru monitorizare. Acestea însă de multe ori necesită mulți specialiști disponibili, mult timp și costuri ridicate, care îngreunează sau fac imposibilă repetarea lor pentru monitorizarea speciilor. De aceea simplificarea metodologiei de monitorizare trebuie luată în considerare. Dacă metodologia de monitorizare ne indică schimbările proporțional cu schimbările reale din populație, atunci poate fi aplicată. De exemplu, să presupunem că avem o populație de 100 de exemplare, care până în anul următor scade la 80 de exemplare (20%). Prin aplicarea metodologiei de monitorizare numărăm în primul an 40 de exemplare, iar în al doilea 31, deci avem o scădere de 22,5%. Se vede că metoda utilizată nu reflectă mărimea reală a populației, adică nu este adecvată pentru recensământ, însă a estimat bine nivelul descreșterii, deci poate fi folosită pentru monitorizare.

4. *Resursele existente.* La planuirea metodei este foarte importantă și luarea în considerare a resurselor existente: cât timp putem aloca, câte persoane pot participa, ce nivel de cunoștințe au persoanele respective, câți bani și ce echipament avem disponibil etc. Dacă elaborăm o metodologie și nu dispunem de resursele necesare, s-ar putea să rămânem fără rezultate sau să obținem rezultate greșite.

5. *Atributele terenului,* unde va fi efectuat recensământul. Într-o pădure sau într-un tufăriș dens, unde înaintarea este greoaie și necesită multă atenție s-ar putea să avem nevoie de altă metodă, decât pe o pășune deschisă.

6. *Modul de prelucrare a datelor.* Trebuie să ne decidem asupra modului în care datele vor fi prelucrate în faza de planuire a metodei. În caz contrar s-ar putea să ne trezim cu date pe care nu le putem prelucra.

7. *Alți factori* importanți pot fi: numărul speciilor vizate (dorim să obținem date despre o singură specie sau despre mai multe specii), tipul datelor necesare (de ex. dacă dorim să obținem informații și despre habitat) etc.

Metode

Spațiul necesar pentru prezentarea adecvată a tuturor metodelor folosite pentru recensământul și monitorizarea păsărilor ar fi prea mare, astfel în acest ghid vă oferim numai o prezentare sumară. Este recomandat, ca alegerea speciei sau grupului de specii recenzate/monitorizate, respectiv a metodei folosite să fie făcută în colaborare cu coordonatorul AIA. În Anexa 1 sunt enumerate toate speciile criteriu, pe baza cărora au fost desemnate AIA. La fiecare specie este menționată și care metodă o propunem pentru recenzarea și monitorizarea ei, respectiv perioada ideală a anului pentru recensarea efectivelor cuibăritoare.

1. Distribuția speciilor

Deși păsările sunt cel mai bine cunoscut grup de animale din România, datele disponibile referitoare la distribuția lor la nivel național sunt limitate. În cadrul programului AIA cea mai mare importanță o au speciile de criteriu (Anexa 1). Notarea acestor specii în interiorul AIA supravegheată trebuie să fie una dintre prioritățile supervisorului. Observația trebuie să conțină numărul exemplarelor observate, data observației, locația cât mai exactă (preferabil coordonatele geografice măsurate cu ajutorul GPS-ului) și eventuale semne despre statutul de cuibărit. Astfel să notăm, dacă observăm activitate teritorială (cântec, zbor nupțial, agresivitate față de alți indivizi etc.), dacă găsim cuiburi, dacă vedem exemplare cu hrană sau material de cuib, dacă găsim pui proaspăt zburăți din cuib etc. Sunt binevenite și datele despre speciile din afara listei speciilor de criteriu.

2. Numărarea simplă a păsărilor de apă

Cea mai simplă metodă de recensământ este numărarea simplă a păsărilor dintr-o zonă. Numărarea tuturor exemplarelor este însă în majoritatea cazurilor imposibilă. O excepție sunt stolurile păsărilor de apă migratoare pe lacuri mici sau mijlocii, respectiv pe râuri.

La numărarea păsărilor de apă trebuie să avem grijă să asigurăm o acoperire cât mai completă a luciului de apă. Rezultatele pot fi influențate de prezența unui stufăriș, unde se pot ascunde multe păsări, de calitatea echipamentului optic disponibil (binoclu sau telescop) sau de observatori, care pot avea nivel de cunoștințe diferit sau pot estima numărul exemplarelor dintr-un stol mai mare foarte diferit. Pentru a elimina aceste probleme este indicat ca observațiile să fie efectuate de aceeași persoană și numărarea păsărilor să fie cât mai exactă, deci să facem estimări numai în cazurile în care nu avem de ales (de ex. un stol mare în zbor).

3. Numărarea speciilor coloniale

La numărarea perechilor cuibăritoare din colonii mari (cormorani, stârci, pescăruși, chire) trebuie să fim conștienți, că din cauza aglomerării uneori nu se văd toate cuiburile. Astfel este indicat să dăm o valoare minimă a perechilor cuibăritoare și una maximă. Dacă avem posibilitatea, să facem observațiile dintr-un punct mai înalt, fiindcă de sus putem distinge mai ușor cuiburile sau perechile. Este de preferat să se facă numărarea cuiburilor active, nu a păsărilor prezente, deoarece pot fi mulți indivizi necuibăritori. Dacă recensământul este repetat anual, observațiile trebuie făcute din aceeași locație și în aceeași perioadă a anului. Coloniile au în mod natural o durată de viață limitată, astfel că după un anumit timp se destramă sau se mută. Astfel se pot forma mai multe colonii mai mici în zonă. Identificarea acestor colonii este esențială în monitorizarea de lungă durată a speciilor coloniale, fiindcă urmărind doar o singură colonie vom constata o scădere în numărul perechilor, ceea ce poate fi un rezultat fals. Deranjarea coloniilor poate avea efecte severe (de ex. cuiburile părăsite de chire dintr-o colonie mixtă de chire și pescăruși sunt adeseori jefuite de pescăruși), de aceea observațiile trebuie efectuate fără deranjarea păsărilor cuibăritoare!

4. Numărarea păsărilor de-a lungul unui transect

Aceasta este una dintre metodele de recensământ și de monitorizare cele mai des aplicate. Este o metodă destul de generală, care se poate aplica în cazul multor specii (vezi Anexa 1). Metoda se bazează pe numărarea păsărilor în timp ce ne deplasăm cu o viteză constantă de-a lungul unei linii. Deoarece numărarea se face în timpul deplasării, de obicei este utilizată în habitate deschise, fără obstacole.

Cea mai simplă variantă a acestei metode este deplasarea cu viteză constantă, nu foarte repede de-a lungul transectului și numărarea, respectiv notarea tuturor exemplarelor văzute. Astfel obținem informații despre speciile prezente, respectiv cu repetarea observațiilor putem obține date despre schimbările în efective. Nu obținem însă date despre mărimea populației (în mod evident sunt mai multe exemplare, decât cele observate) și nici despre abundența relativă a speciilor. De exemplu, faptul că pe un transect într-o pădure am observat 30 de exemplare de mierlă (*Turdus merula*) și 33 de măcăleandru (*Erithacus rubecula*), nu înseamnă, că măcăleandru este prezent în același număr ca mierla. Realitatea este că am observat relativ multe mierle, multe aflate la distanțe mari, deoarece cântă mult mai puternic decât măcăleandru, iar măcăleandru este de 4-5 ori mai comun, decât mierla, însă a fost detectat numai la distanțe relativ mici.

Pentru a preveni această problemă, s-a elaborat o metodologie mai complicată, care implică măsurarea distanței exemplarului observat față de linia transectului sau încadrarea acestuia

într-o categorie de distanță (pentru modul de măsurare a distanței vezi Figura 1). Una dintre condițiile de bază ale metodei este, ca toate exemplarele de pe linia transectului (sau prima categorie de distanță) să fie detectate. O altă condiție la fel de importantă este și notarea păsărilor în locul (la distanța) la care se aflau original (unde au fost văzute prima dată) și nu locul în care au zburat între timp. Trebuie avută mare grijă la păsările din fața observatorului, care se vor speria și vor zbura. Acestea trebuie TOATE detectate. Neobservarea acestor exemplare duce la subestimarea efectivelor. A treia condiție este, ca detectările să fie independente una de alta. Astfel, un stol de păsări poate fi considerat o singură detectare. Pentru ca datele obținute să fie interpretabile trebuie să avem cel puțin 30, dar preferabil 60 de detectări cu distanțe măsurate. În cazul speciilor mai rare acest lucru necesită destul de mult timp. Folosind datele de distanță obținute se poate construi o funcție matematică, care să modeleze detectabilitatea speciei, iar pe baza acesteia se poate face o estimare a efectivelor reale. Descrierea amănunțită a metodei poate fi regăsită în Buckland și colab. (1993).

În cadrul programului AIA propunem următoarea variantă: să fie utilizate 5 categorii de distanță: 0-10 m, 10-25 m, 25-50 m, 50-100 m și peste 100 m. Transectul trebuie completat dimineața de la răsăritul soarelui până la ora 9-10, în condiții meteorologice favorabile (vreme calmă, fără precipitații). Perioada anului în care trebuie efectuate ieșirile pe teren este dependentă de specia țintă și este prezentată la fiecare specie în Anexa 1.

Un alt aspect foarte important este numărul transectelor completate și poziționarea acestora în zona studiată. Din punct de vedere statistic este mai bine să avem mai multe transecte scurte, decât puține și lungi. Totodată dacă transectele sunt prea scurte, pierdem mult timp cu deplasarea între ele. Trebuie găsită o cale de mijloc: lungimea transectelor poate fi aproximativ egală cu distanța parcursă în cele 3-4 ore disponibile dimineața (care, dacă toate speciile sunt numărate, este de cca. 4-5 km). Este totodată recomandată parcurgerea a minim 5 transecte. La stabilirea numărului transectelor trebuie luată în considerare și mărimea zonei studiate: dacă lucrăm pe o suprafață mare, în care este posibil să difere habitatele și efectivele speciilor sunt necesare mai multe trasee, ca să avem o serie de date reprezentative pentru zona respectivă. Poziționarea transectelor este și ea crucială. Aceasta trebuie făcută în mod aleator sau în mod sistematic. De exemplu, decidem să completăm 8 transecte de câte 4 km. Putem să alegem punctul de începere în mod aleator apoi direcția transectului din nou în mod aleator. Sau putem să poziționăm punctele de începere la o distanță de 4 km unul de celălalt. Apoi alegem în mod aleator 8 puncte. Direcția transectelor poate fi: nord, nord-est, est, sud-est, sud, sud-vest, vest, nord-vest. Deciderea asupra numărului transectelor necesare și poziționarea lor adecvată necesită experiență, astfel este indicat, ca aceste aspecte să fie decise cu ajutorul unei persoane cu experiență în domeniu (în acest caz coordonatorul AIA).

5. Numărarea păsărilor din puncte de observație

Este o metodă similară cu cea a transectelor, una generală, care poate fi folosită în cazul multor specii (vezi Anexa 1). Metoda se bazează pe numărarea păsărilor dintr-un punct de observație, în care este petrecut un anumit timp. Este folosită în primul rând în habitate închise și greu accesibile (păduri, tufărișuri, stufăriș, versanți puternic înclinați etc.).

Ca și în cazul transectelor, cea mai simplă variantă a metodei este numărarea tuturor păsărilor din mai multe puncte. Sunt însă valabile și limitările enumerate mai sus. Și în acest caz s-a elaborat o metodă mai complexă, cu măsurarea distanțelor, care este foarte similară cu ceea ce a fost discutată la transecte. Trebuie însă avută mai mare grijă la exemplarele aflate original pe punctul de observație sau în apropierea acestuia. Acestea trebuie detectate ori înainte

să ajungem în punct (în acest caz trebuie începută numărarea imediat după ce am ajuns la punct, având mare grijă să nu numărăm încă odată exemplarele respective, care s-au speriat și au zburat din fața observatorului) ori putem aștepta în punctul de observație, în liniște, câteva minute reîntoarcerea exemplarelor speriate. În cazul speciilor care se mișcă mai mult pe sol sau aproape de sol, ca măcăleandru sau mierla, este indicată utilizarea primei metode, în cazul speciilor care se mișcă mai mult în coroana copacilor ca muscaria (*Ficedula* sp.) putem folosi a doua metodă.

În cadrul programului AIA propunem următoarea variantă: să fie utilizate 5 categorii de distanță: 0-10 m, 10-25 m, 25-50 m, 50-100 m și peste 100 m. Observațiile trebuie completate dimineața de la răsăritul soarelui până la ora 9-10, în condiții meteorologice favorabile (vreme calmă, fără precipitații). Perioada anului în care trebuie efectuate ieșirile pe teren sunt dependente de specia țintă și sunt prezentate la fiecare specie în Anexa 1. Pentru ca datele obținute să fie interpretabile trebuie să avem cel puțin 30, dar preferabil 60 de detectări cu distanțe măsurate. În cazul speciilor mai rare acest lucru necesită destul de mult timp.

Numărul punctelor de observație trebuie să fie cel puțin 20, dar preferabil 30 sau mai multe. Numărul punctelor necesare depinde și în acest caz de mărimea zonei vizate. Pe o suprafață mai mare o să avem nevoie de mai multe puncte pentru a asigura reprezentativitatea datelor. Pentru selectarea locației punctelor propunem o metodă combinată: alegerea aleatoare a unui punct de începere, apoi completarea mai multor puncte la distanțe fixe unul de celălalt (propunem distanța de 400 m între două puncte). Direcția, în care va fi punctul următor poate fi aleasă în mod aleator sau după un model predefinit.

Un aspect foarte important în cazul acestei metode este timpul petrecut în punctul de observație. Petrecând prea puțin timp multe exemplare pot fi neobservate. Petrecând prea mult timp crește șansa ca unele exemplare să se miște și să fie numărate de mai multe ori. La un recensământ de păsări cântătoare din pădurile din România propunem petrecerea a 8 minute în punctul de observație.

6. Recensământul păsărilor răpitoare

Cea mai sigură metodă pentru determinarea mărimii populației răpitoarelor este căutarea cuiburilor active. Aceasta însă necesită foarte mult timp și este posibilă numai acoperirea unor suprafețe relativ mici.

Metoda prezentată aici este mai puțin punctuală și nu poate fi aplicată în cazul speciilor coloniale, ca vântureii (*Falco vespertinus*, *F. naumanni*, *F. tinnunculus*), respectiv în cazul speciilor de ulii (*Accipiter* sp.), care se mișcă mult. Un alt dezavantaj constă în dificultatea estimării proporției exemplarelor neteritoriale observate. Totuși recomandăm această metodă, deoarece este probabil cea mai eficientă. Trebuie alese puncte de observație în apropierea habitatului preferat a speciei țintă, de unde vizibilitatea este relativ bună. De exemplu acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) cuibărește în pădurile din zone montane joase, de deal și de câmpie și are nevoie de habitate deschise pentru căutarea hranei, astfel observațiile pot fi făcute în apropierea pădurilor, în habitatele deschise. Observațiile trebuie efectuate pe vreme bună, deoarece dacă vremea este înnorată, cu ploaie, ninsoare sau vânt puternic majoritatea speciilor de răpitoare se mișcă foarte puțin. Timpul petrecut în fiecare punct de observație este de 3 ore, iar observațiile trebuie efectuate între orele 9-16 în martie, 9-17 în aprilie și 9-18 în mai-iulie. Distanța dintre două puncte de observație într-un habitat adecvat continuu nu trebuie să fie mai mare de 3 km în cazul speciilor de talie mai mijlocie și de 4 km în cazul speciilor de talie mare (acvile). În timpul observațiilor trebuie notate toate exemplarele observate, vârsta și sexul lor, iar mișcările lor trebuie desenate pe o hartă, care poate fi folosită pentru detectarea eventualelor numărări duble din punctele de observație învecinate. Totodată trebuie notată și orice activitate, care indică teritorialitatea exemplarelor

observate (zbor nupțial, transportarea materialului de cuib sau hrană etc.). Dacă nu este acoperită toată suprafața zonei studiate, punctele de observație trebuie alese în mod aleator sau sistematic din totalul punctelor necesare pentru recensământ.

7. Recensământul speciilor nocturne sau altor specii cu comportament timid

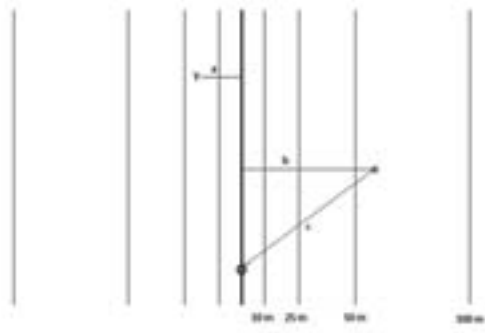
Multe specii, ca buhaiul de baltă (*Botaurus stellaris*), creșteții (*Porzana sp.*), cristelul de câmp (*Crex crex*), prepelița (*Coturnix coturnix*), pasărea ogorului (*Burhinus oedipnemos*), bufnițele (*Strigiformes*) sau caprimulgul (*Caprimulgus europaeus*) duc o viață ascunsă și pot fi recenzate numai în perioada nupțială, pe baza vocii. Aceste specii sunt preponderent nocturne sau crepusculare, astfel necesită metode de recensământ și monitorizare speciale. Ca o metodă de bază pentru monitorizare putem utiliza metoda punctelor de observație (vezi punctul 4). Singura modificare este, că observațiile trebuie făcute seara și noaptea, cu excepția ciuvicei (*Glaucidium passerinum*), care este o specie diurnă. Totodată majoritatea speciilor sunt mai active în primele ore ale nopții, astfel este preferabil ca observațiile să fie efectuate în această perioadă. Timpul petrecut într-un punct de observație poate fi mai lung (10-15 minute). Cu această metodă însă nu putem obține date despre efectivele cuibăritoare reale, deoarece aceste specii de obicei nu sunt atât de active, ca de exemplu păsările cântătoare. Astfel vom detecta numai o parte mică a păsărilor prezente. Ca să obținem rezultate mai punctuale putem folosi o înregistrarea a vocii teritoriale a speciei țintă. Aceasta însă poate deranja păsările, astfel utilizarea ei trebuie limitată la timpul necesar. Timpul necesar diferă de la o specie la alta, de exemplu, pasărea ogorului sau cristelul de câmp răspund de obicei foarte repede, astfel timpul rului înregistrării nu trebuie să fie mai lung de 5 minute. În cazul răpitoarelor de noapte poate fi nevoie și de 10 minute pentru răspuns. Punctualitatea poate fi crescută și prin repetarea observațiilor în aceeași perioadă de cuibărit.

Bibliografie recomandată:

Bibby C. J., Burgess N.D., Hill D.A., Mustoe S.H., 2000, Bird Census Techniques – Second Edition, Academic Press, London.

Buckland, S.T., Anderson, D.R., Burnham, K.P. and Laake, J.L., 1993. Distance Sampling: Estimating Abundance of Biological Populations. Chapman and Hall, London.

Figura 1: Măsurarea distanței păsărilor față de transect. Observatorul (marcat cu O) se află pe linia transectului. Distanța unui exemplar sau stol observat față de transect este egală cu lungimea liniei perpendiculare trasă din locația exemplarului (sau stolului) pe linia transectului. Astfel, această distanță este egală cu b în cazul păsării x, și NU c. La fel pasărea y se află la o distanță a față de transect. Dacă dorim să încadrăm păsările într-una dintre categoriile de distanță propuse în metodologie, se vede, că pasărea y va fi în categoria 2 (10-25 m), iar pasărea x în categoria 4 (50-100 m) de distanță.

MONITORIZAREA FACTORILOR CU POTENȚIAL EFECT NEGATIV ASUPRA POPULAȚIILOR SPECIILOR CRITERIU

Supervizorul AIA ar trebui să fie atent și să înregistreze (să realizeze fotografii, să marcheze pe hartă, să ia coordonatele GPS etc.) toate potențialele amenințări la adresa păsărilor pentru care zona este importantă, inclusiv la adresa habitatelor lor caracteristice (de cuibărit, de hrănire, de odihnă etc.).

Trebuie identificată sursa amenințării (de exemplu în cazul unei poluări) sau locul în care o activitate negativă se desfășoară (de exemplu în cazul unui proiect de construcție), suprafața afectată sau potențial afectată (dacă amenințarea identificată e doar planificată), habitatele prezente în zona (potențial) afectată, eventualele păsări (dar nu numai) vătămate, dar și impactul respectivei amenințări potențiale asupra oamenilor din zonă, precum și atitudinea comunităților locale, a dezvoltatorului și autorităților față de subiect.

Deoarece nu toate activitățile umane au impact negativ asupra stării de conservare a unei AIA/APSA, este foarte util ca acestea și impactul lor asupra ariilor protejate să fie înregistrate într-un sistem unitar, pentru ca observațiile să poată fi ulterior analizate. Pentru aceasta propunem fișa din Anexa 2.

Anexe - anexa 1

Specia	Metodă de recensământ	Metodă de monitorizare	Perioada optimă pentru recensământul populației cuibăritoare
<i>Accipiter brevipes</i>	7	6,7	Mai-iulie
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	2	2	20 Martie-15 Aprilie
<i>Aegolius funereus</i>	5	5	Martie-Aprilie
<i>Alcedo atthis</i>	8	8	20 Aprilie-Mai
<i>Anser albifrons</i>	4	4	
<i>Anser anser</i>	4	4	
<i>Anser erythropus</i>	4	4	
<i>Anthus campestris</i>	1	1	Mai
<i>Aquila chrysaetos</i>	6,7	6,7	Martie-iunie
<i>Aquila heliaca</i>	6,7	6,7	Martie-iunie

Specia	Metodă de recensământ	Metodă de monitorizare	Perioada optimă pentru recensământul populației cuibăritoare
<i>Aquila pomarina</i>	6,7	6,7	Mai-Iulie
<i>Ardea purpurea</i>	8	8	15 Mai-Iunie
<i>Ardeola ralloides</i>	3,4	3,4	Iunie-15 Iulie
<i>Asio flammeus</i>	8	8	
<i>Aythya nyroca</i>	4	4	Mai-Iulie
Berze și răpitoare migratoare	8	8	
<i>Bonasa bonasia</i>	8	8	Aprilie-Iunie
<i>Botaurus stellaris</i>	5	5	Mai-Iunie
<i>Branta ruficollis</i>	4	4	
<i>Bubo bubo</i>	5	5	Martie
<i>Bucephala clangula</i>	4	4	
<i>Burhinus oediconemus</i>	5	5	Mai
<i>Buteo rufinus</i>	6,7	6,7	Aprilie-Iulie
<i>Calandrella brachydactyla</i>	1	1	15 Aprilie-15 Mai
<i>Caprimulgus europaeus</i>	5	5	Mai
<i>Charadrius alexandrinus</i>	4,8	4,8	15 Aprilie-Mai
<i>Charadrius morinellus</i>	4	4	
<i>Chlidonias hybridus</i>	3,4	3,4	15 Mai-Iulie
<i>Chlidonias niger</i>	3,4	3,4	Iunie-Iulie
<i>Ciconia ciconia</i>	8	8	Aprilie-Iulie
<i>Ciconia nigra</i>	7	6,7	Aprilie-Iulie
<i>Circaetus gallicus</i>	6,7	6,7	15 Aprilie-Iulie
<i>Circus aeruginosus</i>	6,7	6,7	Mai-Iunie
<i>Circus cyaneus</i>	1,8	1,8	
<i>Circus macrourus</i>	1,8	1,8	
<i>Circus pygargus</i>	6,7	6,7	Mai-Iunie
<i>Coracias garrulus</i>	1,3	1,3	15 Mai-Iulie
<i>Crex crex</i>	5	5	15 Mai-15 Iunie
<i>Cygnus columbianus</i>	4	4	
<i>Cygnus cygnus</i>	4	4	
<i>Cygnus olor</i>	4	4	
<i>Dendrocopos leucotos</i>	8	1,2	Martie-Mai
<i>Dendrocopos medius</i>	8	1,2	Martie-Mai

Specia	Metodă de recensământ	Metodă de monitorizare	Perioada optimă pentru recensământul populației cuibăritoare
<i>Dendrocopos syriacus</i>	8	2	Martie-Mai
<i>Dryocopus martius</i>	8	1,2	Martie-Mai
<i>Egretta alba</i>	3,4	3,4	15 Aprilie-15 Iunie
<i>Egretta garzetta</i>	3,4	3,4	15 Mai-Iunie
<i>Emberiza hortulana</i>	1	1	10 Mai-10 Iunie
<i>Falco cherrug</i>	6,7	6,7	Martie-Mai
<i>Falco columbarius</i>	1	1	
<i>Falco peregrinus</i>	6,7	6,7	Martie-Mai
<i>Falco vespertinus</i>	3	3	15 Mai-Iulie
<i>Ficedula albicollis</i>	2	2	Mai
<i>Ficedula parva</i>	2	2	10 Mai-10 Iunie
<i>Gallinago media</i>	8	8	
<i>Gavia arctica</i>	4	4	
<i>Gavia stellata</i>	4	4	
<i>Gelochelidon nilotica</i>	3,4	3,4	15 Mai-Iunie
<i>Glareola pratincola</i>	3,4	3,4	Iunie
<i>Glaucidium passerinum</i>	5	5	Februarie-Martie
<i>Grus grus</i>	4	4	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	6,7	6,7	Februarie-Iunie
<i>Hieraaetus pennatus</i>	6,7	6,7	Mai-Iulie
<i>Himantopus himantopus</i>	4	4	Mai-Iunie
<i>Ixobrychus minutus</i>	7,8	4,8	Iunie
<i>Lanius collurio</i>	1	1	15 Mai-Iunie
<i>Lanius minor</i>	1,3,8	1,3,8	15 Mai-Iunie
<i>Larus genei</i>	4	4	
<i>Larus melanocephalus</i>	3,4	3,4	Mai-Iunie
<i>Larus minutus</i>	3,4	3,4	15 Mai-Iunie
<i>Limosa lapponica</i>	4	4	
<i>Limosa limosa</i>	4	4	
<i>Lullula arborea</i>	1	1	20 Martie-Aprilie
<i>Luscinia svecica</i>	2	2	Aprilie
<i>Melanocorypha calandra</i>	1	1	Aprilie
<i>Mergus albellus</i>	4	4	

Legenda pentru tipurile și subtipurile de amenințări din Ariile de Importanță Avifaunistică.

* Notă: Vă rugăm să completați tabelul de evaluare a amenințărilor folosind codurile de mai jos. Ex. Dacă într-o zonă se observă dezvoltare rezidențială manifestată prin construcția sau prezența caselor de vacanță atunci codul care va fi trecut în tabel va fi A3.

A. Dezvoltare rezidențială și comercială

1. Construcția sau prezența de cartiere de locuințe
2. Construcția sau prezența unor locuințe izolate
3. Construcție sau prezența unor case de vacanță
4. Construcție sau prezența unor clădiri comerciale
5. Construcția sau prezența unor debarcadere și pontoane/amenajări pentru pescuit/în scop turistic
6. Alte construcții - specificați

B. Agricultură

1. Suprapășunat sau călcarea cuiburilor de către:
 - a. oi
 - b. capre
 - c. bovine
 - d. cai
 - e. altele - specificați
2. Pajiști abandonate
3. Transformarea terenurilor arabile extensive în terenuri arabile intensive
4. Reducerea suprafeței culturilor favorabile speciilor țintă (de ex. gramineele de toamnă pentru găște)
5. Modificări în practicarea agriculturii/schimbarea destinației terenurilor agricole (ex. rotația culturilor, înlocuirea permanentă a unui tip de cultură cu altul)
6. Incendierea pajiștilor
7. Incendierea stufărișurilor
8. Altele - specificați

C. Pescuit și acvacultură

1. Pescuit intensiv cu plase monofilament
2. Accesul bărcilor de pescuit
3. Plase/alte amenajări de protecție împotriva păsărilor
4. Modificări în structura bazinelor naturale în scopul practicării acvaculturii

5. Altele - specificați

D. Regularizarea cursurilor de apă și modificări în bazinele acvatice:

1. Consolidarea malurilor (de ex. betonare)
2. Operațiuni de dragare
3. Construcții de diguri
4. Devierea cursului râurilor
5. Tăierea arborilor de-a lungul râurilor
6. Altele - specificați

E. Producție și transport de energie:

1. Construcție baraj
2. Dezvoltare hidrocentrală
3. Construcție de eoliene
4. Eoliene în funcțiune
5. Construcția de noi rețele de transport a energiei electrice (linii de tensiune)
6. Linii de tensiune în funcțiune
7. Altele - specificați

F. Minerit:

1. Cariere nisip
2. Balastiere
3. Cariere de piatră
4. Minerit la suprafață
5. Minerit subteran
6. Altele - specificați

G. Transport:

1. Construcție drum
 - a. Autostradă sau drum expres
 - b. Drum național sau județean
 - c. Drum comunal sau de acces asfaltat
 - d. Drum neasfaltat
2. Modernizare drum (asfaltare, lărgire, etc.)
3. Construcție cale ferată
4. Îmbunătățirea navigației – dragaj
5. Îmbunătățirea navigației – regularizare
6. Altele - specificați

H. Folosirea resurselor biologice:

1. Pescuit
 - a. Legal
 - b. Ilegal

2. Vânătoare

- a. Legal
- b. Ilegal

3. Exploatare forestieră

- a. Legal
- b. Ilegal

4. Altele - specificați

I. Braconaj:

1. Cu arma
2. Capcane
3. Otrăvire
4. Scoaterea ouălor și a puilor din cuib
5. Altele - specificați

J. Deranj uman direct:

1. Vânătoare
2. Pescuit sportiv
3. Turism
4. Sporturi tehnice (motociclete, ATV-uri, mașini de teren)
5. Altele - specificați

K. Modificarea habitatelor naturale sau seminaturale:

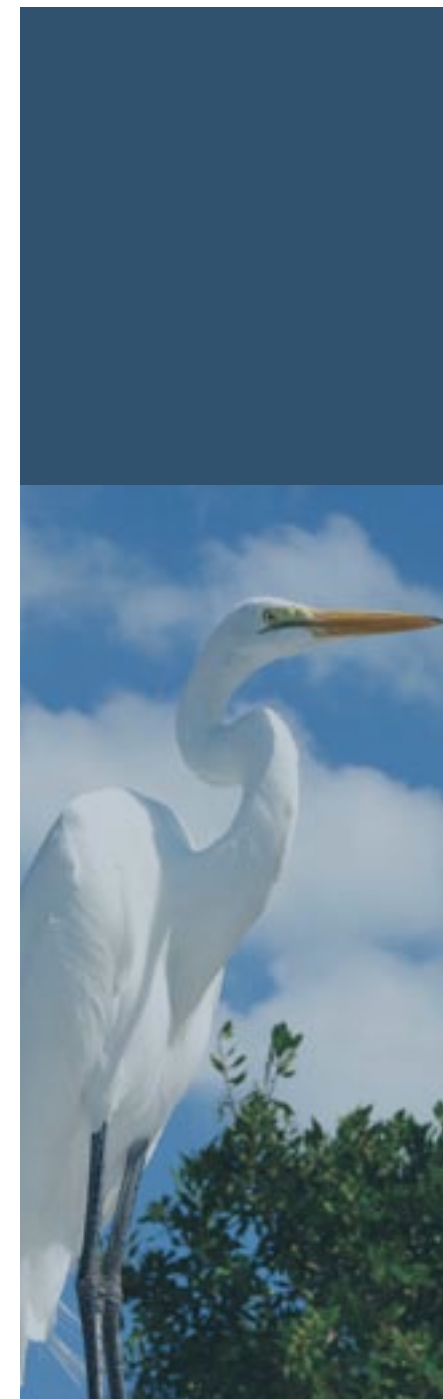
1. Transformarea pajiștilor (pășuni, fânețe, pajiști naturale) în teren arabil
2. Drenarea pajiștilor umede
3. Desecarea mlaștinilor
4. Desecarea lacurilor
5. Crearea de lacuri/bazine acvatice artificiale
6. Despădurire
 - a. Cu specii autohtone, caracteristice zonei
 - b. Cu specii autohtone, necaracteristice zonei (de ex. Pinus sylvestris aproape oriunde în țară)
 - c. Cu specii exotice
8. Altele - specificați

L. Plante invazive exotice și autohtone - specificați

M. Poluare

1. Fonică
2. Chimică
3. Suspensii
4. Altele - specificați

N. Boli, epidemie (de ex. Botulism) - specificați

Ianuarie 2011

Societatea Ornitologică Română
www.sor.ro

Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii
„Grupul Milvus”
www.milvus.ro

Text: Alida Barbu, Ciprian Fântână, István Kovács, Paul Székely

*Proiect finanțat de Guvernele Islandei,
Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin
Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European*

*Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția
oficială a Mecanismului Financiar SEE*